Ч. 214 (11.505). Львів, четвер 26. вересня 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Волинське „співжиття".

I.

Львів, 25. вересня 1929.

Польські відповідальні чинники рішили, що Волинь це найкращий терен для роблення всяких політичних експериментів на підкладі т. зв. співпраці і співжиття з українцями. Богато там вже було експериментів з тієї ділянки. Кожний воєвода мав у тій справі свою власну концепцію і кожний проводив її в життя по свому. Бачили ми там Оскілків з їхніми „дзвонами", Горемик з їхніми „дзвінками" і Мелітонів Твердохлібів з офіціозами воєвідства в українській мові в роді „Українського Вістника". Але всі ті адепти „співжиття і співпраці" зпоміж українців зійшли з політичної арени дуже скоро, бо найшлися „гідніші" їх наслідники. Зміна тих чи інших „приклонників" співжиття зпоміж українців слідувала переважно по зміні відповідальної особи на воєвідському стільці.

Як це вже відомо всім із численних дописів з Волині, зайшли там поважні зміни у польській політиці „співжиття з українцями" і з хвилею, коли волинським воєводою став Юзефський. Він почав цілком на ново льокальну політику „співжиття". Всі давніші реалізатори тієї політики з часів його попередника пішли на зелену пашу. „Український Вістник" перестав виходити. Воєвода Юзефський, як колишній товариш міністра внутрішніх справ в уряді УНР (в часи польської виправи на Київ), підшукав собі союзників для своєї політики „співжиття" поміж деякими давними своїми українськими приятелями з уряду УНР, що були розпорошені в Польщі і жили в незавидному положенні еміґрантів. Скоро почали вони гуртуватися в Луцьку біля нового воєводи, почали у приспішеному порядку набувати право горожанства і кинулись „освідомлювати" українське населення Волині до спілки з воєводою. На місце „Українського Вістника" появилась у Луцьку „Українська Нива", яку перетранспортовано з Варшави навіть до того самого помешкання і до тих самих варстатів, за якими фабриковано недавно воєвідський офіціоз „Український Вістник". Місце Мелітона Твердохліба заняв Петро Певний. І почалась робота, спільна робота над „санацією" відносин на Волині.

Була в Луцьку „Просвіта", яку вели українські громадські діячі в національному дусі, і тому „санатори" заснували для конкуренції з нею „Українську Хату", був у Луцьку український кооперативний банк „Українбанк" і тому імпортовані сюди „санатори" заснували при допомозі співпрацюючих з ними воєвідських чинників „Кредитовий Банк". Але це вже не для конкуренції, а на те, щоби таки знищити „Українбанк". Чому, бо цей останній не є випливом „співжиттєвих" експериментів. Була в Луцьку українська приватна гімназія, яку мали в руках громадяни, що стояли поза „співжиттям" і тому їм концесію на ведення гімназії відібрано, а натомісць уділено її Т-ву ім. Лесі Українки, яке створили протягом кількох днів спроваджені для „співжиття" деякі члени уряду УНР, з якими співпрацював і нині співпрацює воєвода Юзефський.

Ціль нової політики на Волині така, щоби знищити все те, що створили власними силами тамошні українці і покликати до життя все таке, що будоб накинене українському населенню самозванцями і „експертами" від асиміляції українського населення при допомозі „співжиття". „Експерти" не гордують ніякими засобами по дорозі до осягнення своєї мети. Все роблять вони спільними силами. Насамперід „роблять натрій" в „Українській Ниві", а потім пускають у рух навіть такі засоби, як відповідну пропаганду у часто польській пресі. До того спільники від роблення „співжиття" ділятьси вміло ролями. Українські оклевечують, ганьблять, плюгавлять місцевих національних діячів, а польські вдаряють уже своїми адміністративними заходами по тих, яких треба згнобити, знищити, придусити.

І так чергові експерименти над „співжиттям" стають для поляків доволі успішними. Українське громадянство вони розбивають, внутрішньо його ослаблюють і роблять його менше здатним до боротьби з цілою системою польської політики супроти українського населення, яка ведеться незалежно від „експериментів" над „співжиттям", незалежно від „Української Ниви", пп. Певного, Пилипчука і компанії. При першій зміні політичних відносин у Польщі прийде той момент, в якому зліквідують „Українську Ниву", як зліквідували „Дзвін" і „Український Вістник", зліквідують „впливи" пп. Пилипчуків і Певних, зліквідують і „Кредитовий Банк", здимісіонують і воєводу Юзефського. І теперішний експеримент скінчиться, щоби дати місце слідуючому з черги. Так воно й мусить бути, коли зважити основні признаки польської політики на україн. землях. І невже пп. Певні та Пилипчуки не хочуть і не можуть зрозуміти того, що вони — тільки хвилеве, переходове знаряддя для ослаблювання українських консолідаційних змагань? Ні, ці пани це розуміють, але їм особисто невигідно скинути з себе ту ролю, якої піднялися. Невигідно і некорисно, бо з такою, а не іншою їх „діяльністю" тісно звязана їх екзистенція. Але що вони варті, коли так забезпечують своє істнування?

Женевські балачки.

Дебати над роззброєнням та їх відгомін.

У комісії для роззброєнь льорд Сесіль широко й основно обговорив потребу загального роззброєння. Він звернув увагу також на те, що свого часу французька делеґація годилася на інтернаціональну контролю зброєнь, яку тепер рішуче відкидає. При кінці своєї промови льорд Сесіль звернувся спеціяльно до французької делеґації з закликом зрозуміти потребу добровільного порозуміння в справі роззброєнь, бо інакше мусить наступити кінець Ліґи Націй. Французький нарід мусить узяти діяльну участь у справі роззброєння.

У відповідь на промову льорда Сесіля французький делеґат Массільї дуже різко заявив, що вже час скінчити з безконечним затягуванням дебат. Народи вже нетерпеливо чекають на вислід праць комісії про роззброєння. Тому він висловлюється рішучо проти всяких проб переглядати дотеперішню працю комісії.

Німецький делеґат, ґраф Бернсдорф у своїй промові зазначив, що ріжні народи дуже незадоволені з праць комісії. Вона досі цілковито нічого позитивного не зробила. Німецька делеґація й німецький уряд давно вже висловили своє незадоволення з вислідів праць комісії. Німеччина ставила внесення на заборону повітряної війни. Внесення відкинули. Німеччина ставила внесення на заборону ґазової війни. Це внесення теж відкинули. Тому він не розуміє, де та однодушність у комісії, про яку говорив делеґат Массільї. Нарешті ґраф Бернсдорф висловився за тим, щоби приняти внесення льорда Сесіля на перегляд праць комісії.

Італійський делеґат генерал Мартінеї та японський делеґат Сато висловилися проти англійського внесення. Представник Польщі, Сокаль, повторив головні висновки французького промовця й особливо виступав проти німецького делеґата. Він закидував йому, що він робить проби затягти працю комісії, щоб таким чином довести до переведення радикального проєкту. Одначе годі розпочинати всю працю наново і тому бесідник висловився за відкиненням внесення льорда Сесіля. Також представник Югославії, Шуменкович, висловився проти англійської резолюції.

Натомісць представники Данії, Угорщини та Австрії висловилися за англійським внесенням.

Ці дебати в комісії для роззброєння знайшли голосний відгомін у французькій пресі. Вона з радістю стверджує, що внесення льорда Сесіля не має ніяких виглядів і називає його непрактичним та шкідливим, бо воно ставить під знак запиту всю працю комісії. Підтримку англійського внесення з боку Німеччини ґазети кваліфікують, як англійсько-німецьку офензиву проти могутности Франції. „Петіт Парізієн" пише: „Ґраф Бернсдорф ніяк не міг здержатися і висловився за тезою льорда Сесіля. Це показує, що противникам наших поглядів не так залежить на роззброєнню, як на ослабленню континентальної сили нашої держави та наших союзників".

Переписка.

Відповідь марш. Дашинського марш. Пілсудському.

Переписка, яка ведеться між марш. Пілсудським і марш. Дашинським між фактичним головою виконавчої влади та офіційним представником польського сойму, між довголітніми співпрацьовниками і недавніми приятелями, — найяскравіше ілюструє той крайно ненормальний стан, в якому найшлася сучасна Польща. Коли в інших державах виступи чолових державних мужів взаїмно себе доповнюють, коли ті виступи є випливом концентричної гармонії, то в Польщі діється якраз навпаки. І тут ті виступи себе „доповнюють", але в зовсім іншому напрямку.

В Польщі в післятравневій добі здійснено майже в повному обемі на кожному відтинку принцип „явної дипльоматії". А саме у відносинах між виконавчою і законодатною владою. Тут, на цьому відтинку, ніщо не прикривається покришкою, не приноровлюється тайної дипльоматії, тут усе тільки нагромаджується до удару і вибуху.

І тепер зустрілися зі собою два „приятелі", з яких один кермує боєвим фронтом державців влади, а другий має необмежений вплив на ППС і „Визволєнє". Зустрілися вони зі собою на... сторінках преси, виспівуючи антифони, підправлені взаїмним недовірям і холодною зневажливістю.

З переписки між обома чоловими представниками сучасної Польщі пробивається перевтома і прослизує сентиментальність. Стаття марш. Пілсудського, яка своїм змістом є сіра, яка тим разом не має навіть перцю „оріґінальности", обіймає собою тільки признаки образливости. Також відповідь марш. Дашинського не має тієї біблійної експресії і стилістичної принади, якими визначалася його попередня відповідь.

Сутністю тієї переписки є заходи наладження пірваних звязків між урядом і соймом. У своїй ударній статті марш. Пілсудський здер маску опозиційности з пепесівців і визволенців, демаскуючи їхнього мужа довіря марш. Дашинського. Щож відповів здемаскований?

На конференції 24. червня — після повороту із закордону — голова сойму Дашинський змалював важке становище країни, яке ще погіршує безнастанна боротьба зі соймом. Тому він прохав у дійсного керманича виконавчої влади рішення щодо долі сойму: нехай уряд розвяже сойм, або нехай створить умовини співпраці з ним шляхом витворення більшости. На таку більшість поруч ббєістів надаються пепесівці і визволенці, які багато втратили із своєї непримиримости. Марш. Дашинський погоджується теж на зміну конституції, вимагаючи тільки, щоби її переводжено арґументом, а не колом.

Марш. Дашинський, як добрий польський патріот, з власної волі пішов до Бельведеру, бо

„там живе чоловік, який має дійсну верховну владу від травня 1926 р. Я пішов (пише голова сойму) тоді, коли господарче й політичне положення в країні було важке і не чекав я аж воно погіршиться до якогось розпучливого ступня. Не маю гармат до диспозиції. Але не думаю, щоби проливом крови треба було в Польщі поправляти розпучливу господарчу й політичну ситуацію, а не дбати про те тоді, коли ситуацію можна би ще не опанувати. Говорив я п. марш. Пілсудському не вперше те, з чим я не скривався і не скриваюся перед ніким. Жаден розумний чоловік не може радіти з безнастанної боротьби уряду якоїсь країни з народнім представництвом. Жаден не хоче безсильного парляменту, ані безправного уряду. Кожний, хто хоче нормального парляментарного життя і уряду, мусить в наших умовах змагати до витворення парляментарної більшости, *згідної з урядом*, і до уряду, що рахується з волею більшости парляменту".

Отже фактом є, що марш. Дашинський за всяку ціну змагав до згоди, до поєднання з урядом, до гармонії між двома крилами державної влади, до ліквідації — не всієї санаційної системи, як пише „Роботнік“, — тільки до ліквідації всесильности виконавчої влади. Правду кажучи, тут ішло не так про ліквідацію санаційної системи і звязаного з нею режіму, тільки про ліквідацію безплідної опозиції. А з цього ясно, що польські парляментаристи бажали рятувати не так парляментарну систему, як себе. Марш. Дашинський підкреслює, що він, себто опозиція, не має гармат, як її противники до привернення правного стану. Ясно, що гарматами опозиція не розпоряджає, але вона має іншу зброю, як нпр. страйк. І або вона лякається цієї зброї, або може та зброя вже вирвалася з її рук, коли опозиція стає в ролі прошака, готова задовольнитися останками парляментарного режіму.

Опозиція, яка є така тверда і міцна в словах, дуже поміркована є не лише в ділах, але навіть у бажаннях. От найбільший з радикалів, голова Хлопского Стронніцтва Домбський, який про свято приповідує земельну реформу без викупу, розділ церкви від держави, глибокі суспільні реформи то-що, на теперішню хвилю вдоволяється дрібницею — створенням переходового уряду з тверезих і розумних фахівців, які зясовують собі важке положення Польщі. Той уряд, здатний до співпраці зі соймом, перевів би бюджет на 1930—31 рік і кілька пильних законів, а за два роки (в літі 1931) нові вибори. — Значить, вимоги дуже мінімальні. А це доказує, що опозиція почуває свою слабість, що вона не в силі протиставитися державцям влади, що вона є обезброєна.

Переписка між двома репрезентантами сучасної Польщі не лише зайвий раз ствердила ненормальність життя сучасної Польщі, але й слабість оборонців конституційно-правного парляментарного ладу.

Високополітичний крок Анґлії.

З Баґдаду прийшла вістка, що британський уряд обіцяв урядові Іраку, над яким Анґлія має мандат, що він буде домагатися, щоби Ліґа Націй приняла Ірак до Ліґи Націй. Таким чином Анґлія зречеться свого мандату над Іраком. Це буде перший приклад в історії, що якась держава добровільно зречеться свого мандату. Це високодипльоматичний крок Анґлії для здобуття собі симпатій у арабів та взагалі серед мусулманського світа. Це заразом болюча для жидів відповідь на всі ті напасти, які вони робили на адресу анґлійського уряду та анґлійської адміністрації в Палестині.

З циклю ревеляцій.

Деякі голоси польської преси про українську проблему.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 19. вересня 1929.

Голосів варшавської преси, які розляглися як відгук вибухів у дні відкриття Східних Торгів у Львові, — ми не подавали навмисне, бо в них не було нічого, чогоб ми досіль уже безліч разів не читали й не слухали. Ділилися вони на дві категорії: одні нацьковували уряд проти всього українського руху, вживаючи до того таких безглуздих вигадок, як це зробив напр. краківський „Куєрок“, — інші знову (численні півофіціози санації) використали й оті львівські бомби на те, щоби вдарити по соймовій опозиції: сойм, мовляв, счеркнув міністрові внутрішніх справ диспозиційний фонд і тому уряд остав без матеріяльних засобів для поборювання підпольних орґанізацій. Із отих голосів було справді трудно вибрати будь-що цікаве для наших читачів. Коли-ж ми нині таки передамо кілька таких варшавських відгуків з останніх днів, то робимо це тому, що кожний з них має якесь особливе своє „специфікум“.

До таких статтей зараховуємо дві, найдені в останньому числі варшавського тижневика „Пляцуфка“. Цей тижневик — це орґан НПР (Народова Партія Роботніча), досить кумедної партії, якої ідеольоґія висить поміж Дмовським і — Плехановим; має НПР. деякі невеличкі впливи серед робітництва на Познанщині, а в останньому часі „вславилася“ покликанням на недавньому познанському зїзді до головства п. Попеля, одного з передтравневих потентатів, який після перевороту зрікся посольського мандату й ніби усунувся в тінь — в наслідку уявнення його широко закроєної комерційної діяльности... Редактором „Пляцуфки“ є Людвік Кульчицький, колись відомий автор „Російської Революції“, нині, завдяки цій своїй енперівській приналежності, позбавлений усякого політичного впливу й значіння. Отож у „Пляцуфці“ й друкується цикль статтей Людвіка Кульчицького п. н. „За підставу співділання“. Здавалось би, що Людвік Кульчицький, навіть і перемандрувавши до кумпанії п. Попеля, всеж таки повинен сказати про „підстави співділання“ польського й непольських народів щось цікаве, щось вище інтелектуальним і політичним рівнем від передових статтей референта українських справ у краківському „Курєрку“. І справді, таку надію має читач, коли бачить, що автор розуміє напр. некорисний стан Польщі при істнуванні одної третини непольського населення і коли читає такий погляд:

> Справді, є неможливою річю геть виключати в нинішніх часах чужі елементи, які мають польське громадянство, від політичних прав. І хоча подібні думки може й товчуться по головах деяких політиків, то проте не може бути мови про їх реалізацію однаково з міжнародніх оглядів, як і з уваги на наші внутрішні відносини. Польща не може бути якимось державним дивоглядом, не може в часах, в яких усюди істнує рівність політичних прав усіх громадян, — створювати якісь нерівности. А врешті, позбавити політичних прав одну третину мешканців, це не є річю легкою і політичною. Колиж це не можливо, то треба шукати розвязки проблеми національних меншин на іншій площині.

Але тут і начинається горе. Тільки перейшла людина з фірмою одного з найчільніших польських лібералів і радикалів на площину реальної політики, дає себе пізнати ось яким знавцем т. зв. національних меншин Польщі й ось яким приклонником „розвязки“ їхньої проблеми:

> „Завданням цілої політики повинно бути *розбиття кожної з тих меншин на поодинокі ґрупи* (підкреслення наше — І. К.) Треба змагати до того, щоби в кожній національній меншині при помочі раціональних уступок, які не грозять цілости держави, позискати відповідні елементи, які, затримуючи свій національний характер, станули би на державному ґрунті. Решту-же ґруп, які матимуть протидержавний характер, треба би

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Історичні й воєнні повісти.

VII. „Чета Крилатих“.

Юрій Шкрумеляк хотів написати повість, яка робила би враження, що на війні ділялися таки більше несподівані, таємні й ріжноманітні справи, ніж це ми бачимо в звичайних історичних повістях, де воюють, стріляють, тужать і мучаться досі так само як за часів Гомера. Тому він рішив скласти сенсаційну повість на зразок непроглядної черги бульварних, легких, а навіть літературних чужинних повістей, які своїми подіями „запирають дух“ читачеві.

Це була добра ідея, яка повинна найти наслідувачів; не гірша від ідеї В. Будзиновського, щоби індіянські авантюри перелицьовувати на нашім ґрунті, переодягаючи червоношкірців за козаків або пластунів. Краще йти за добрими готовими зразками і переробляти їх по свому, ніж вигадувати щось самому, коли уява не хоче слухати самих бажань.

Одначе Шкрумелякові видалось зайвим наслідувати когось. Він задовольнився власною фантазією, вважаючи, що для такої популярної лектури не варт аж шукати за матеріялами. Замісць передумати основу своєї сенсації з усім її завязком, він скинув цей клопіт на голову читача, який може розяснювати собі її як сам хоче. Бо сам автор і не береться навіть піддавати розвязки описаних ним „чудес“. Він змальовує нам чудодійний звязок подій між фактом надрізаного пальця і яблука, подій, які одні можуть розяснити собі вірою в прочуття, інші якоюнебудь іншою чудодійною силою. Завдяки цій силі фотографії літають з місця на місце при помочі самої туги.

Є нині в світі безліч незбагнутих явищ. Якби автор „Чети крилатих“ був узяв у руки не то яку наукову книжку про метапсихічні явища, а якунебудь дешеву брошуру про „маґію“, то міг би був там найти приклади незвичайно таємних випадків, з яких кожний має за собою таку чи іншу теорію. Але те, що діється в його повісти належить до вигадок, споріднених з продукціями найбільшого індійського маґа Бен-Алі-Бея, що приїзджає просто з Бомбаю „віа Кольомея“.

Найцікавішим в усіх цих чудасіях є факт, що автор не робить навіть зусилля, щоби створити перед читачем оману, що він вірить у те, що пише. Коли є такі читачі, які не запримічують цього його відношення до оповідженої ним історії, то перед ними простіше було би повторити всі чудеса з лямпою Алядина, переробивши її на звичайну воєнну ліхтарку, що відкриває засідки ворогів, освітлює шлях до перемоги і навіть думки, залишеної в сльозах, десь далеко у запіллі, коханої дівчини.

Адже вся основа цих „дивних пригод“ побудована на такій ідеї: вояк, що їде на війну, доказує чудес, тому, що вірить у чудодійну силу своєї вибраної, звичайної провінціональної гуски. Що-ж? Кілька гусок спасло цілий Рим, чому одна не може спасти одного вояка? Але цей вояк має на війні щастя ще й тому, що вірить у святу справу, яку заступає. Таких було в останній війні міліони; і стільки-ж було таких, що тужило на фронті за полишеними дівчатами. Чому вони всі не вийшли переможцями, або хоча би не вернулись здоровими? — про це нехай ніхто не питає, хто шукає відповіди на „дивні“ пригоди.

„Чета крилатих“ кінчиться фантастичними „подвигами“ наших героїв, які зробили ґеніяльний винахід радіо-ракетного підводно-воздушного літака. Для цього їм вистачило доброго капіталу. Вони найшли закопаний у землі (завдяки щасливим обставинам спорідненим із ясновидючістю) один історичний скарб, такої вартости, що „за нього можна би закупити увесь збір сіна з цілого світа!“ А після цього всі столиці світа витали їх величніше, як д-ра Екенера і Ліндберга.

Нема сумніву, що легкий, ясний, простий стиль і мова такої повісти робить її інтригуючою лектурою для молоді з нижчої гімназії і для читачів такого самого інтелектуального рівня. Головно для нашої американської преси, що передруковує старі, давно видані книжки, це була би духова страва рівна амврозії зробленій з мамалиги.

Та спитаймо поважно: чому не можна би такого самого сюжету обробити дбайливіше, трохи глибше, так, щоби це могла бути лектура і для тих, що з приємністю читають поруч літератури найвищого рівня, також Конан Дойля, Маріята, Мейн Ріда, Жіль Верна? Можна би, але не треба. Чому? Бо в нас видрукують і таке і так само заплатять. І навіть видавці не зорієнтуються в ріжниці між літературою і макулятурою.

Найкращим свіжим прикладом цього стану є видана в цій-же накладні „повість“ п. з. „Перемога“ В. Лопушанського. Її оцінка міститься в двох словах: графоманія вульґаріс. Це є стиль, мова й „все решта“ наших гімназійних творів. Аж ніяково заводити поважну дискусію про таку бомбастичну гумористику. А проте є інтеліґенти, які для виправдання її впевняють, що „це“ також має своїх читачів і навіть... захоплених. Адже книжка має високо-ідейну тенденцію — жидівські погроми. Не вірите? Відчиніть якийнебудь том на якійнебудь сторінці, а почуєте симпатичний запах крови. „Росія доти спливатиме кровю, доки усі ріки не наповняться посочиною — — Доти погань еврейська володітиме словянами, доки филі правовірної крови не досягнуть третього сходу божого престола — — Тоді щойно дійде кара — — В постаті велитенської птиці злетить янгол помсти на російські землі й стане карати — —“ Тому, що Союз русскаго народа з гаслом: „Бей жидов, спасай Рассею!“ не має вже великих впливів на погроми на нашій землі, таку книжку могли би для пропаґанди перекласти нині араби.

Та залишім на боці ідеольоґію. Кажуть, що це справа ясного світогляду: „або“ — „або“. Тому я спитав одного із причасних до видання цього твору, як — абстраґуючи від ідеї — могло таке видавництво, як „Червона Калина“ пустити в світ таку декадентщину в стилю, таку саламаху в мові? — „Бо автор, як початкуючий, застеріг собі, щоби рукопису йому не справляти“. А я, річ ясна, не вірю. Бо вірю, що він мусів застерегти собі, щоби його рукопис віддали до друку не читаючи. Так, по всій імовірности, зробила також редакція „Неділі“ врадувавшись, що дістала так дешево готовий „популярний“ фейлетон цього-ж автора. Називається ця карикатура „пшибишевщини“ „Гомін душі“, тому, що аж душа гомонить, коли її читаєш.

при помочі цілого ряду легальних засобів ослаблювати, а всі їх затії гальмувати послідовно, при помочі ріжних засобів, до репресій включно..."

Іншими словами: відогріта стара, відома теорія, стільки разів уже переводжена в життя і святкуюча тріюмфи на Волини: з „відповідними елементами" в особах пп. Певного і Пилипчука! Зрештою, почекайно на дальші квітки, бо п. Кульчицький ласкаво признає, що „найтруднішою меншостевою проблемою є у нас українська проблема" і тому заповідає, що треба над цією проблемою „довше зупинитися". Ану, прочитаємо з чергові числа „Пляцуфки", розцікавлені дотеперішньою „реверяцією" автора „Російської Революції".

Ба, але в тому самому числі того милого журнальчика находимо ще кілька подібних ревеляцій на українські теми. І так якийсь анонімний „українець" (!), про якого кажеться у редакційній примітці, що це „довголітній політичний і суспільний діяч серед українського громадянства", у статті п. н. „Після львівського замаху" характеризує нинішній стан українського життя в Польщі, дає діягнозу його недуги й тут-же записує рецепту. Отже всьому винна „значна фінансова допомога німців" (!!!). Не вірите?

Ще в передвоєнних часах (українські) політики діставали німецькі марки з Берліна на свою роботу, себто на боротьбу з поляками.

Словом: устійнилася „догма" серед українців, що лише „при помочі Берліна" можна вести українську політику! Не диво, що при помочі Берліна „колишній австрійський капраль" Коновалець сіє нині в Галичині ненависть. Однак

серед української інтелігенції йдуть угідливючі розмови в тому напрямку, щоби зорганізувати поміркований партію, — ба навіть в УНД-і є деякі політики, які з тим пляном симпатизують.

На жаль, лагідність („поблажлівосць") „льокальних чинників влади" йде на руку підпольним організаціям. Причиняються до того й українські гімназіяльні вчителі. Висновок:

Єдиним способом на поборювання тієї анархії і шовіністичного морального террору УНДА і тов. є піддержання спроб перевести організацію тих українських політиків, які змагають до зреалізування поміркованої програми й остаточного управильнення польсько-українських відносин шляхом порозуміння.

На зрозумілу мову переклавши: дай, Варшаво, грошенята, а ми тобі поставимо партію, як образочок! Гарний „даялач", правда?!

До повищих „ревеляцій" вже хіба мимоходом можна згадати, що в тому самому числі „Пляцуфки" є ще дві замітки. В одній п. н. „Нефортунний дипльомат", за одним махом дістається польському послові д-р Балерові й новоіменованому директорові „Земельного Банку" д-рові Сінкалевичеві. Першому за те, що дав візу на вїзд в Польщу тому останньому, а останньому за те, що він був і є (не смійтеся, люди) найбільшим і найнебезпечнішим ворогом Польщі (добре, що не сказано: від яких історичних часів). Очевидно, що й тут мачали пальці німці: якби не нім. посол у Відні граф Лерхенфельд... і т. д. В окремій замітці п. н. „Дика поголоска" „Пляцуфка" громить уряд за намір (?) віддати греко-католикам у Варшаві якийсь храм для молитви...

Хто досіль не знав, яке є становище НПР до української проблеми, з одного-однісінького числа „Пляцуфки" може зразу докладно й всесторонньо освідомитися.

І. Кедрин.

Китай і Ліга Націй.

Китайське внесення на приноровлення параграфу 19 пакту Ліги Націй.

В комісії Ліги Націй відбулася дебата з приводу внесення китайської делегації на приноровлення параграфу 19-го пакту Ліги Націй. Цей параграф уповажнює Лігу Націй від часу до часу переглядати договори між ріжними державами. Підчас дебати китайський делегат д-р Ву, а також делегати Бельгії, Німеччини, Англії, Угорщини та Персії обговорювали це питання зовсім теоретично, щоби не викликати якихнебудь непорозумінь. Бельгійський делегат Ролен поставив внесення, щоби кожна держава, яка почуває себе обтяженою якимнебудь договором, мала право звернути на це увагу Ліги Націй, яка тоді мусить обговорити справу й рішити, чи вона хоче згідно з артикулом 19 приступити до ревізії договору. Як внесення д-ра Ву, так і внесення Ролена віддано на розгляд субкомітету.

На східні теми.

Горці Кавказу.

II.

Боротьба за волю: революція 1905 і 1917 року, організація власної державности, заходи внутрі й за кордоном, турки й англійці та наступ Денікіна.

(Докінчення.)

З Константинополя частина горського уряду вертає до Тифлісу, де провадить гарячкову діяльність в справі визволення рідного краю і в жовтні 1918 року горські війська з допомогою турецького відділу під командою Юсуфа-Ізета паші (турецького черкеса) займають більшу частину своєї території із сотлицею Темір-хан-Шура.

В листопаді загальна політична ситуація на Кавказі змінюється, з огляду на відхід турків і вступ англійських військ, які 17. листопада 1918 р. прибувають до Баку на чолі з генералом Томсоном. Горський уряд зараз-же старається вияснити відношення до себе союзників і з цією метою висилає до Азербайджану делегацію, яка має переговорити з ген. Томсоном. Представник британських військових сил на Кавказі запевнив делегацію щодо військової допомоги та призначив при уряді горців військову комісію на чолі з майором Рауленсоном. Тут-же в Баку доходить знова до порозуміння з представниками терських козаків, які підписують військово-політичну умову та входять в характері рівноправного члена в склад союзної республики. Новосформований уряд Пшемахо Коцева починає організувати владу на місцях, висилає делегацію на мирову конференцію в Парижі й провадить зміцнену агітацію за переведенням в життя ідеї кавказької конфедерації, як одної з найбільш життєвих політичних потреб народів Кавказу, бажаючих утримати свою незалежність перед одвічним ворогом з півночі.

На перешкоді мирному життю „Республики Союзу Горських Народів" та переведенню в життя високих ідей конфедерації — стає Російська Добровольча Армія ген. Денікіна, який займає в січні 1919 року групу кавказьких мінеральних джерел і з початком лютого займає Владикавказ. Займаючи територію увільнену від большевиків, добровольча російська влада не старається увійти в порозуміння з урядом республики, навпаки, — добровольці поводяться як в завойованому краю й виступають збройно проти горської незалежности.

На інтервенцію уряду горської республики у ген. Томсона, останній заявив, що Денікін не буде нападати на територію горської республики, тимчасом в практиці було інакше. Денікін, негуючи горський уряд, мав на меті недвозначний намір **„приобщить край к русской государственности"**, як він висловився у відозві з приводу заняття м. Грозного.

Большевики, які були в безвихідному положенні, притиснені горцями й Денікіном, рятуючи свою ситуацію, оголошують самостійну горську совітську республику, гадаючи цим помогти собі та вирвати грунт зпід ніг народнього руху горців. Однак це не помогло. Зломані большевики покинули Кавказ, де залишився одинокий ворог горців Денікін, який посувався щораз далі в середину краю.

Союзна рада горської республики на засіданні в березні 1919 р. постановляє доручити урядові мобілізувати всі сили республики для охорони незалежности, як рівнож доручає увійти в переговори з Денікіном.

Переговори з представниками Денікіна, звичайно, не привели до порозуміння. Навпаки, Денікін, посуваючись вперед, запропонував горському урядові зректися влади й демобілізувати армію. Уряд горської республики у відповідь на це протестує нотами, які висилає до уряду Азербайджану, Грузії й Арменії, просячи допомоги. Збройної допомоги горці від своїх сусідів не дістали й тільки Грузія вислала потяг з боєвими припасами та Азербайджан дав невелику грошеву допомогу, — всі-ж сусідні держави одноголосно запротестували перед представниками чужих держав в Тифлісі, Еривані й представником союзних військових сил на Кавказі ген. Томсоном в Баку.

Інтервенція не дає жадних наслідків і добровольча російська армія, після впертих боїв з горцями, посувається вперед і займає територію горської республики.

Л. Л.

Освітній Конґрес.

Замкнення Освітнього Конгресу Т-ва „Просвіта".

У вівторок, 24. ц. м. в полудне, заповнилася вдруге саля Муз. Т-ва ім. Лисенка учасниками Освітнього Конгресу, що радили півтора дня в чотирьох його секціях, а тепер явилися на II. пленарне його засідання. При столі заняла знову місце президія (з виїмком інж. Мудрака), з боку засіли стенографи, позаду представники преси. Настрій святочний, як і першого дня, в часі отворення Конгресу.

II. пленарне засідання Освітнього Конгресу отворив д-р Іван **Брик**, що під оплески делегатів привитав ще відому діячку на освітньому полі п-ню **С. Русову**, яка прибула з Праги до Львова вже в часі Конгресу, а також волинських делегатів д-ра **Річинського** і п. **Назарчука**. Одночасно повідомив, що делегати з Рад. України не прибули тому, що їм не видано віз на вїзд до Польщі, про що вони повідомили конгресовий комітет телеграфічно.

Після того забрав голос през. д-р **Кость Левицький**, що виголосив реферат на тему „Минуле й майбутнє в діяльности Т-ва „Просвіта", принятий гучними оплесками. Референт зазначив, що почин до оснування Т-ва „Просвіта" перед 60 роками дала студентська молодь, з якою пішло тоді ледви кількох старших, а саме: д-р Корнило Сушкевич, Анатоль Вахнянин, Юліян Романчук і Омелян Огоновський. З них між живими є одинокий Юліян Романчук, почесний президент нинішнього Конгресу, який бажав дуже явитися в цій салі, одначе відтягнула його від того недуга. Устами промовця він передає Конгресові привіт (ціла саля уладжує овацію на честь през. Романчука). В дальшій части свого реферату поділив д-р К. Левицький діяльність „Просвіти" на три періоди. Перший період — це дуже жива доба в діяльности „Просвіти", коли вона була у нас просто всім. Цей період тягнувся до 1894 року. Другий період, що тревав до світової війни, це період, в якому „Просвіта" поруч освітньої роботи розвивала й живу економічну діяльність. В тому періоді відбувся й І. Просвітно-Економічний Конгрес „Просвіти". Третій період, період розбудови й намічування нових шляхів у діяльности „Просвіти", зачався по війні і протягнеться ще мабуть довго. В цьому періоді „Просвіта" стала вже чисто культурно-освітньою установою, тому й цей Конгрес має чисто освітній характер. У другій частині свого реферату подав промовець основні напрямні для дальшої діяльности „Просвіти", перестерігаючи передовсім перед вводженням в освітню роботу духа партійництва, який у такій праці може мати тільки погубні наслідки. Зазивом до витереблення найбільшого нашого народнього лиха: анальфабетизму і до поширення й поглиблення культури й освіти серед усіх кругів нашого народу та до піднесення його таким чином на вищий рівень — закінчив д-р К. Левицький свій реферат.

З черги секретар Конгресу п. М. Брилянський відчитав цілу низку нових привітів, що наспіли в двох останніх днях. Між ними найбільше привітів з европейської еміграції.

Опісля здавали короткі звідомлення голови поодиноких секцій Конгресу. Іменем секції поза шкільної освіти промовив проф. **Ст. Сірополко**, зазначуючи, що праці секції не були як слід підготовані, тому весь час нарад забрало читання рефератів і на дискусію та приняття якихнебудь постанов не було вже часу. З уваги на те реферати з висновками авторів будуть передані як дезідерати Гол. Виділові „Просвіти". Іменем бібліотечно-музейної секції промовив відтак д-р **Богдан Чайківський**, іменем секції мистецтва — п. **Альфред Будзиновський** (в заступстві неприсутнього голови о. Туркевича). Іменем секції суспільної гігієни — проф. д-р **Іван Раковський**. Всі три згадані секції приняли цілу низку постанов, які й відчитано на пленумі Конгресу.

На закінчення Конгресу промовив д-р **Іван Брик**, признаючи, що в його організації були значні хиби. Виною тут м. іншим і референти, що мали до 10. липня ц. р. прислати свої реферати враз із резолюціями-висновками, а тимчасом тільки 6 (шістьох) з них виконали свій обовязок. Не зважаючи на те, Конгрес повинен бути кроком вперед у нашій освітній праці. Навіть маленький крок уперед — це вже велике досягнення в наших відносинах — казав промовець. Подякою учасникам Конгресу за працю й повагу, з якою вони ставилися до нарад і зазивом до праці для добра української нації закінчив д-р Брик свою промову й замкнув II. Освітній Конгрес.

Після того всі присутні піднялися і відспівали національний гимн.

Один діяч.

Стаття д-ра Володимира Залозецького.

(Докінчення.)

VI.

Вище згаданий лист п. Томашівського до Гетьманського Центру кінчиться словами: „Від сьогодні між Вами Панове й моєю малою особою нічого спільного нема й бути не може“. Для провірки правдомовности п. Томашівського це дуже характеристичне. Пригадую, що було це писане 8-го вересня 1928 р. — а у своїм відкритім листі, видрукованім в „Новій Зорі“ дня 11. серпня 1929., п. Томашівський заявляє з крокодилевими сльозами в очах, що особистого конфлікту з п. В. Липинським ніколи не мав, і що колиб не було заміток в Бюлетені Гетьманської Управи (з березня 1929 р.) і дописи п. В. Липинського в „Ділі“ (з дня 18. липня 1920) — то певно всі уважалиб, що п. Томашівський гетьманець і що ця ідилля, у взаємовідносинах між п. Томашівським та гетьманцями, була порушена лиш... „нападом“ п. Липинського на нього. Хронольогічний, дійсний розвій подій — вказує на шось зовсім противного.

VII.

Яким демагогічним средством воює п. Томашівський, про це свідчить його знаменитий проєкт суду, який він пропонує п. В. Липинському. Цей суд мав би складатися з „одної невтральної людини“.

Чи може найтися людина, зовсім „невтральна“ як супроти того, що репрезентує собою п. Томашівський, так і супроти того, що репрезентує п. Вячеслав Липинський — це лишаємо для осуду читачеві. По друге, дуже тяжко найти критерій в трактуванні питання „заробітків на ідейности чи безідейности“, що малоб бути предметом цього суду „одної людини“. Чи, приміром, камяниця в Берліні, зароблена з ощадностей на службі в уряді през. Петрушевича, це заробіток на ідейности чи безідейности?

І взагалі відки це питання про „заробітки“ — питання, якого п. В. Липинський, у відношенні до п. Томашівського ніколи не ставив? Врешті п. Томашівський може потішитися. Пану В. Липинському, через недугу, уже виповіджено місце в українськім науковім Інституті. А пенсія, яку буде мати до кінця свойого життя від польського уряду — п. Томашівський, може нагородить „бідуючому“ доцентові краківського університету „кривду“, зроблену йому Інститутом — кривду, яку він так гостро відчув і за яку на п. В. Липинськім так, по свойому, — помстився.

VIII.

Пан Томашівський нарікає на свого невдячного ученика п. Кедрина. Однак п. Кедрин здається не дискредитував пана Томашівського перед урядом, хочби в його заходах стати професором українського наукового Інституту в Берліні. Натомість проф. Томашівський виступав перед австрійським урядом як головний свідок в процесі за державну зраду, виточеному його учителеві проф. Грушевському. Відки іде добра наука для учеників — хай осудить українське громадянство...

IX.

Коли під обожателями, які своїми писаннями дискредитують, по думці пана Томашівського, ідеольогію п. В. Липинського — він розуміє д-ра Назарука, — тоді дійсно можна п. Томашівському бути вдячним, що він положив кінець таким писанням. Д-ру Назарукові зноваж можна погратулювати ще одної, з черги уже „Х“-тої зміни „найкращих поглядів“. Недавно тому, ще будучи в Америці, остерігав він мене в листах перед інтелігентсько-деструктивною роботою п. Томашівського в краю — нині до тої, ним самим опрокидуваної роботи, з одушевленням гідним ліпшої справи еволюціонізував.

X.

Пан Томашівський рекомендує себе читачам „Нової Зорі“ як людину, яка від молоду мала католицьку орієнтацію. Чи дійсно католицьку орієнтацію пана Томашівського можна вивести від нехрещення власної дитини аж до шкільного віку, річ загально відома в Бережанах? Або від госпітовання його в радикальнім клюбі? Або накінець від проєктованого ним, в 1925 р. в „Політиці“, „повороту до Драгоманова“? Про це нехай рішать круги, які уважають пана Томашівського — за найвідповіднішого пропаґатора католицизму.

Дивно вражає разом з тим, що п. Томашівський закидує п. В. Липинському ворожість до унії, хоч книжка п. В. Липинського „Про Релігію та Церкву в історії України“, з якої кожний читач може довідатися про позитивне відношення п. В. Липинського до нинішної греко-католицької церкви, була видана католицьким органом. Тому незрозумілим є, що нарaз п. Томашівського появився, до того в ще так демонстративній формі, в католицькім орґані, який, напротязі свойого цілого істнування — зміґся на так гострий виступ супроти одного тільки... Вячеслава Липинського.

Взагалі про рівень християнської моралі в „Новій Зорі“ свідчить, що це одинокий орґан, який зважився кинути на п. В. Липинського обвинувачення в „заробітках на ідеї“. Досі про „пруські марки“ осмілились згадати ще перед війною тільки деякі фрукові польські часописи. І то вони зразу цей наклеп спростували і п. В. Липинського перепросили. Яку сатисфакцію за найбільшу кривду, яку можна учинити чесній людині, дасть п. В. Липинському орґан, редаґований українським католицьким священиком?

Врешті відки взялась небувала сміліcть п. Томашівського в поборюванні п. В. Липинського. Раніш розправлявся пан Томашівський зі своїми противниками анонімно — як прим. з проф. Грушевським і іншими. Нині цей „лицар“ нашої руїни бачучи, що п. Липинський тяжко хорий і що не має фізичної змоги проти наклепів та безсовісних інвектив боронитися, став відважним. Чи беруть за це на себе відповідальність ці, від кого черпає п. Томашівський оцю свою відвагу?

Д-р Володимир Залозецький.

Дивогляди.

Нема жінок.

В Антонівці на Поліссі відкрила публика тайну одної театральної трупи, що має успіх завдяки двом — єдиним двом! — артисткам. Коли один із глядачів запрохав одну із них після вистави на вечеру з дорогим вином, а відтак до сепаратки, виявилось, що чаруюча артистка, яка так чудово „голить“ гостей, має оголені мужеські вуси.

Заборона ношення сокільських однострoїв.

Українські спортові, руханкові і пожежноруханкові товариства не можуть сказати, щоби ними польські відповідальні чинники не інтересувалися. До таких належить і тов. „Сокіл“. В останніх часах розвязано богато сокільських товариств по селах ріжних повітів, а за ношення сокільських відзнак покарано адміністраційно дуже богато соколів, нераз дуже діймаючими грошевими карами або карами арешту — все на основі відомого австрійського цісарського патенту з 1854 р.

Старшина львівського „Сокола-Батька“, що займається орґанізацією сокільських гнізд в краю, зі свого боку поробила заходи у воєвідських урядах для припинення переслідувань сокільської орґанізації. Ішло головно про ношення сокільських відзнак (найчастіше сокільських шапок на селі) і сокільських одностроїв. В тій ціли старшина „Сокола-Батька“ вислала в червні ц. р. делеґацію до тернопільського воєводи п. Мошинського, що мала йому представити завдання і діяльність сокільської орґанізації і старатися про припинення переслідувань з боку адміністраційних чинників. Як делеґети „Сокола-Батька“ явилися у воєводи Мошинського члени його старшини п. Альфред Будзиновський і п. Петро Берест і на довшій авдієнції у нього представили йому всі побажання „Сокола-Батька“. Воєвода, розпитавшися докладно у членів делеґації про сокільські справи, заявив, що не бачить причини до заборони на ношення сокільських відзнак чи одностроїв — тим більше, що це право мали члени „Сокола“ ще перед війною на основі постанов статута. Рівночасно обіцяв воєвода видати відповідну інструкцію для підчинених орґанів влади, щоби перестали робити перепони сокільським товариствам з приводу ношення сокільських відзнак або одностроїв. Делеґація вийшла з авдієнції у тернопільського воєводи в переконанні, що влада припинить остаточно дотеперішні перепони для сокільської орґанізації. Та воно так не сталося і переслідування тревають дальше, чого доказом нові адміністраційні засуди за сокільські відзнаки (шапки) в тернопільському воєвідстві і влада дальше покликується при карно-адміністраційних засудах на розпорядок австр. мін. внутрішніх справ з 26. лютого 1917 про уживання одностроїв і відзнак і карає за його переступство австрійським передконституційним приґельпатентом.

Щоби дразливу для влади справу ношення сокільських відзнак і одностроїв остаточно управильнити і її в очах орґанів влади улеґалізувати, — старшина тернопільського „Сокола“ внесла в серпні ц. р. окреме подання до воєвідського уряду в Тернополі і залучаючи великі кольорові взірці одностроїв для руханково-пожарничих (сільських) і руханкових „Соколів“, прохала про дозвіл на ношення одностроїв на осн. залучених взірців, присланих „Соколом-Батьком“ зі Львова. Крім цього голова тернопільського „Сокола“ п. Остап Сіяк і посол д-р Степан Баран були в депутації у воєвідстві в справі прихильної полагоди повищого подання, де звернули референтам ще раз увагу на те, що говорив воєвода делеґації „Сокола-Батька“ в справі одностроїв. У відповіди на ці заходи одержав п. Остап Сіяк дня 10. вересня ц. р. слідуюче письмо в мові польській і українській, котре подаємо без зміни: L. BP. 3543/29. Tarnopol, dnia 7 września 1929 r. До Руханкового Товариства „Сокіл“ в Тернополі. На підставі § 7. і 8. розп. міністерства справ внутрішніх з дня 26. лютого 1917, яке нормує справу уживання одностроїв і відзнак, не узглядиюю прошення з дня 29. серпня 1929 в справі уживання одностроїв через членів товариства. Від цеї децизії прислугує право відклику, який можна внести до міністерства справ внутрішніх через тутешній уряд в протязі 14 днів, числячи від дня слідуючого по дни одержання децизії. Wojewoda uz. D-r Łaniewski.

Відклик внесено, але сумніваємося, чи він що поможе. При тім слід замітити, що у Львові на цьогорічному святі „Сокола-Батька“ з нагоди 35-ти ліття його істнування виступали дня 22. ц. м. соколи в одностроях і ніхто з того приводу не робив ніяких карно-адміністраційних заходів. Виходилоб, що у львівськім воєвідстві інтерпретують закон дещо інакше як у тернопільськім, а сокільських одностроїв не вважають у Львові небезпечними.

Кріза в ЧСР?

Розпорядком президента республики замкнено літню сесію парляменту. Рівночасно не скликано обох палат на осінну сесію.Міродатні чинники пояснюють це як обяв парл. крізи. 24. вересня компетентні чинники рішать, чи відбудуться нові вибори. Є вістки, що шеф уряду дістав згоду президента поробити відповідні зарядження.

—o—

Англійсько-більшовицькі переговори.

Більшовицький делеґат для переговорів із Анґлією, Довгалевський, явився в Форін Офісі, щоби навязати взаємини з Гендерсоном. Довгалевський сказав кореспондентові Райтерової Аґенції, що наради торкатимуться чисто фінансових справ. Конференція, що відбудеться після відновлення дипл. взаємин, торкатиметься справи пропаґанди й визнання фін. зобовязань.

—o—

Мекдональд їде в Америку.

Мекдональд їде в Америку 27. вересня. Льондонські політ. кола вірять, що переговори в справі розброєння на морі при участи Мекдональда дійдуть до успішного кінця. Є теж чутки, що Мекдональд обговорить із през. Гувером справу відношення обох держав до СРСР.

—o—

Зрікаються пос. мандатів.

Аґ. Всх. довідується, що бувш. премієр проф. д-р Бартель вислав до маршалка сойму письмо, в якім повідомляє, що зрікається посольського мандату.

Посол Йоахим Волошинський з ББ. іменований начальником самоврядного виділу в воєвід. уряді в Луцьку. В звязи з цим Волошинський зложить пос. мандат.

—o—

Заява „Визволення“.

Президія парл. клюбу „Визволення“ в комунікаті в справі статті марш. Пілсудського та відповіди Дашинського виясняє, що марш. сойму Дашинський кермуючися найблагороднішими причинами, виявив у листі до марш. Пілсудського свої особисті здогади щодо настроїв, які є в парл. клюбі „Визволення“. Зробив це без порозуміння з клюбом „Визволення“, що сам у своїй статті зазначує. Зїзд делеґатів „Визволення“ висловив свою думку про правління марш. Пілсудського на нарадах 13. червня. Влада вважала конечним сконфіскувати оголошені резолюції. Одноцушні ухвали не позволяли порозумiватися з табором, який довів Польщу до дуже тяжкого госп. і політ. положення. Лише ліквідація теперішньої системи правління в користь справедливої демократії може бути й є одинокою метою політики „Визволення“. Президія клюбу гадає, що такої думки є теж марш. Дашинський.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Каригідна байдужість.

Прочитав я вчорашнє „Діло" і серце в мені заскакало з радости. Висипався там Михайло Рудницький на Романа Купчинського за його воєнну повість, висипався зовсім не гірше, як на Богдана Лепкого, чи Юліяна Опільського. Нарешті — думаю собі — розібється віра посторонніх людей в „товариство взаїмної адорації" з осідком: Львів, Ринок ч. 10.

Ніколи я ще так не біг до каварні і ніколи не бажав так побачити зачепленого автора.

Застав його при столику в товаристві чорної кави і „Веку Нового".

— Шож ти, Купчинський на це? — почав я зразу.

— На що?

— На рецензію в „Ділі"!

— Я не читав.

— Чоловіче! Прочитай, а побачиш.

Взяв до рук „Діло", прочитав і махнув рукою.

— В „Вікнах" ще була гірша.

— В „Вікнах"! Зовсім справедливо. Ти ж писав про діда Федорія, який був монархістом!... Але в „Ділі"!? Ліпші приятелі!

— А ти думав, що вже як хто живе з ким, то не має права критикувати його?!

— Навпаки. Повинен критикувати. Але так як роблять більшовики: де пролетар писане через велике „П" — то цей твір знаменитий, де Бог через велике „Б" — то воно чорт зна-що.

— Коли, бачиш, у нас за критику ніхто не дає заплати. Задармо пишеш, а як часом і дістаєш що, то хіба лайку або погрозу.

— Все-таки Рудницький перебирає мірку. Перший том „Мотрі" хвалив під небеса, а потім сказав, що це все „не дуже".

— Перший раз читав „Мотрю" по обіді, а другий раз перед обідом.

— Жарти остав мені. Я зовсім серіозно. Чи ти ще будеш ходити до „Діла"?

— Чомуж би ні!?

— Мені здається, що після того ти повинен зірвати з ними всякі зносини. Думаєш, що та рецензія не вплине на „Червону Калину"? Критика в „Ділі", це міродатний голос для читача. „Червона Калина" не схоче вже більше друкувати твоїх творів.

— Не бійся, видрукує!

— Звідки ця певність?

— Бо я вже наперед гроші вибрав.

— Хитрун!... Але все таки твоя слава...

— Слава, друже, не знаю, чи не буде більша.

— Якто?

— Не кажу, що слідуючі томи будуть ліпші, але може за два-три роки вирине критик, ворог Рудницького, і — щоби його нищити — вихвалить мою повість.

— Ручу тобі, що цього не буде. В нас рідко коли є критика на критику. Була свого часу в бл. п. „Літературних Вістях", але їх ніхто не брав серіозно.

— Тепер може прийти черга і на серіозні.

— Чекай псе, заки кобила здохне... А тимчасом ти маєш страту моральну, „Червона Калина" матеріяльну, а Рудницький має злорадість, що докучив свому приятелеві.

— Докучити приятелеві не є неприємно. Але це є ще один доказ більше, що ми, приятелі до пари, не поступаємо так як інші фахи. Коли серед наших людей закричиш: „Лови злодія!" — то заки кинуться ловити, питають: „А з якої він партії?" Щодо „Червоної Калини", то вона може на тім тільки заробити.

— В який спосіб?

— Просто оголошує: „Не маємо грошей і тому мусимо видавати слабші повісти дешевших авторів. Вступайте в члени кооперативи „Червона Калина", а воєнна література поправиться!"

І говори з ним!

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960.** 283 11—?

— **Зїзд учителів географії** відбудеться в днях 27. і 28. вересня. Відкриття зїзду год. 9. рано. Запрошення можна дістати при вступі. Зїзд відбудеться в Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка, вул. Чарнецького ч. 24.

— **Приняття в о. митрополита.** Нас повідомляють, що о. митрополит Андрей з уваги на свій стан здоровля і на працю перед близьким виїздом до Риму буде приймати виключно у вівторок і в пятницю між 10. і 1. год. передполуднем.

— **Вияснення.** У передвчорашньому звіті з відкриття Освітнього Конгресу подано, що на концерті філії „Просвіти" співали злучені хори львівських читалень під управою ради. Купчинського. Тимчасом не були це хори львівських читалень, а власний хор ради. Купчинського, зорганізований з наших землячок і земляків-жовківської дільниці.

— **Львівська хроніка.** Аж до вирішення справи, хто візьме в аренду міські театри, тимчасовим директором вибраним артистами стає бувш. директор „Малого Театру" Чарновський. — Товариство збільшування монети, хоча би й фальшивої, пішло до вязниці: Ст. Байрак дістав 3 роки, М. Пекут 8 міс., Катерина Гладій 7 міс. і Софія Мауер 5 міс. — Якийсь Влад. Томашевський видурив від Петронелі Островської 7000 зол., піддержуючи в ній віру, що з нею ожениться. Тривало це так довго, аж терпелива „наречена" втратила гроші й віру і аж звернулась до поліції.

— **Гарна кумпанія.** 5 варшавських хлопців-молодців: Кшишкевич, двох Домбровських і двох Ружицьких, придумали дотепну штуку. Зорганізували фікційну фірму „Польська академічна корпорація Баторія" і при помочі цієї добре звучної вивіски видурили від ріжних товариств і приватних осіб більш як 50.000 зол. Цей легко зароблений гріш обернули вони на легку забаву, зваблюючи на нічні гулянки до себе ріжні дівчата при помочі оголошень про... вільні посади.

— **Катастрофи й нещастя.** Над побережам північної Німеччини пройшла сильна буря: зірвані дахи й гаті, звалені телеграфічні стовпи, знищені овочі. — В околиці Нового Таргу згоріло 42 домів у містечку-Бяла Спіска. — У Каліфорнії впав жертвою автової катастрофи письменник Джільберт Паркер, якого не треба мішати з відомим економістом Паркером Джільбертом. — У Барцельоні гранат убив 3 вояків і зранив 8.

— **Ріжні вістки.** У торговельній палаті в Софії почав радити конгрес словянських туристичних союзів. — У мадярськім міністерстві війни відкрили хабарництво міністра Чакі, що ввійшов у порозуміння з доставцями військових матраців. — У Татрах впали сніги на висоті 1200 метрів. — Місто Лодзь хоче навязати економічні взаємини з СРСР, щоби збільшити текстильний експорт. — На підставі останньої американської статистики було в половині липня ц. р. 8064 літаків у приватних осіб; уживання літаків зросло за 2 роки на 200 відсотків. — Ангорський уряд узяв собі приклад з англьо-американського законодавства: хто зачіпає на вулиці жінок може дістати від 3-ох до 6-ти місяців вязниці. — Післанець нюйорської фірми маклерів Гісту діставши в руки пів міліона дол., щез моментально. — Турецька преса спростовує італійську вістку, буцім-то Аманула мав приняти християнство. — Якась бідна швайцарська жінка Марія Делеваре зголошує свої претенсії до спадщини по муринськім князі Джемсі Деливарі, що вмер кілька літ тому в Америці, залишивши 140 міл. дол. — Французьке міністерство маринарки повідомляє, що його торпедна лодка „Верден" осягла рекордову швидкість 74 км. на годину. — Між Льондоном і Сіднеєм буде бездротний телефон; 3 хвилини розмови буде коштувати 220 шілінгів.

— **Ще один поляк.** У варшавськім місячнику „Пшегльонд Вспулчесни" появилась студія Рафала Бліта, яка має на меті доказати, що Гоголь є нащадком дрібної шляхти українсько-польської. Один предок Гоголя писав навіть попросту „Гоголі є польської національности" і це прізвище є записане в польськім гербарії.

— **Новий винахід.** Берлінський інжинір Аронгайм винайшов кольорові радіові картини. Винахід має ту прикмету, що ці картини будуть небагато дорожчі від звичайних сірих. У чому тайна винаходу, його власник досі не каже. Коротко: небавком матимемо змогу пересилати знимки осіб і предметів в їх природних закрасках.

— **Ніс політика.** Бувш. премієр Франції Кайо, відомий із своєї бурхливої політичної діяльности (засуджений підчас війни за державну зраду!) розторощив собі ніс об автомат. Його гарний ніс утратив свою лінію. Фірма, що поставила цей автомат, дала йому добровільно, без загрози процесу з його боку, 10.000 фр. відшкодування.

— **Відродження гомеопатії.** У Берліні відчиняють офіціяльно університетську поліклініку гомеопатії. Її вестиме доцент д-р Бастаніє. Ця, на перший погляд, місцева подія має ширше значіння. Медицина досі вважала гомеопатію за щось недалеке від знахорства; гомеопатія була непризнана і навіть заборонена. Тепер приходить її регабілітація. Її винайшов 150 літ тому німецький лікар Ганеман. Принцип її такий: ліки випробовують на здоровім організмі. Недужому дають лік для боротьби з тими симптомами, які цей середник викликав саме в здоровім організмі. Нпр. якийсь середник викликує горячку у здорового; отже коли хто має горячку, йому дають такий середник, що її викликує. І дальше явище не менше дивне: мала доза легкого ліку знижує горячку, коли велика доза її викликує. Отже лік треба розпускати, зводити до мінімальних т. зв. гомеопатичних доз. Зовсім маленькі, непримітні дози мають величезну силу впливу. Є це проблема олігодинаміки, довкола якої йде ще завзята дискусія між ученими.

— **Ню-йорський „смолоскип".** Ню Йорк має таку останню кримінальну сензацію: судитимуть Ерля Пікокса, який кілька місяців тому вивіз за місто свою жінку на авті, вбив її і авто підпалив, щоби зааранжувати нещасливий випадок. Тимчасом упав дощ і згасив частинно горюче тіло вбитої, так, що поліція могла ствердити сліди душегубства. Пікокс згодом признався до вини в арешті. Тепер його оборонці заявляють, що його жінка вела легке життя марнотратниці й зраджувала його. Зате прокуратор домагається для Пікокса кари смерти, доказуючи, що він хотів позбутись своєї жінки, щоби оженитись з одною танцюристкою, з якою піддержував зносини. Нюйорська преса називає цей процес „горючим смолоскипом", маючи на думці авто з горючим тілом жінки.

— **Подяка.** Ми нижче підписані, що сиділи в золочівській вязниці в звязку з посвяченням хреста на козацькій могилі під Зборовом, складаємо щиру подяку П. Т. Комітетові для політ. вязнів у Золочеві, що занявся доставою для нас харчів. Зокрема дякуємо п. Антонюковій, яка найбільше до цього причинилася. — Стойкевич Е., студ. мед., Мартюк І., абс. гімн., Семен Волод., уч. 7-ої кл. гімн., Полевий Ом., уч. 4-ої кл. гімн., Качаровський М., Сеньків Р., Савицький В., Стельмах І., Ксьондзик С.

— **Концерти** В. Тисяка, оперового співака, відбудуться в Городенці 1. жовтня, в Коломиї 5. X. і в Снятині 6. X. 582

— **Спокійний погляд** на світ може мати людина щойно тоді, коли обезпечила своє життя та життя своїх найближчих. Тому, коли хочете спокійно жити, то переведіть обезпечення свойого життя в своїм рідним Товаристві **„Карпатія"**, Львів, Руська 18. 399

Дописи.

ГРИМАЛІВ. *(Побут тернопільського воєводи в Грималові.)* Дня 13. вересня 1929 р. заїхав до Грималова тернопільський воєвода в гостину. Був він гостем тільки самих поляків, бо з українцями він не ввійшов в ніякий контакт, вказуючи тим виразно тутешнім українцям, що про них знати не хоче. Далі тим підкреслив, що українці є горожанами нижчої кляси, які мають платити податки і давати рекрута, але не можуть ставити ніяких вимог. Йому не цікаво було довідатися про те, що в Грималові на цілий десяток учителів і учительок нема ні одного українця (ки), що для українських діточок нема катехита, та що вони мусять у школі молитися лише по польськи, а не так — як було за давної Австрії, що діти молилися за чергою в українській і польській мові. — Декларації за українською школою і рекурси пропали десь без сліду. в Грималові і в околиці нема досі ані одного напису в українській мові на публичнім будинку. Українці в Грималові не можуть дочекатися хідника ані до церкви, ані до читальні, хоч поляки і жиди мають їх навіть до далеко віддалених від осередку місць. Від українців стягають при всякій нагоді в урядах ріжні датки на виключно польські цілі, робиться їм усякі перепони як на полі „Просвіти" так і кооперації. Хто впишеться до читальні, чи до кооперативи, того відповідні органи зараз переслухують, щоби цим способом від „Просвіти" і кооперації відстрашити. Всіми цими справами

воєвода не хоче інтересуватися. На повитання по-то вибудували поляки велику повитальну браму, стягнули всіх війтів із сіл, а школи всіх дітей, які ізза довгого вичікування поперестуджувалися. Бурмістр Грималова забув повідомити лише радних і видніших громадян української національности про цей приїзд тернопільського воєводи до Грималова, щоби вони часом не висловили яких побажань. — *Не-грималівський.*

З судової салі.

Під замітом головної зради.

Перед трибуналом присяглих суддів у Львові відбулася в понеділок 23. п. м. розправа проти Михайла Когута, столяря з Урманя, пов. Бережани, обвинуваченого під замітом злочину з § 58 к. з., якого він мав допуситися тим, що на вічу партії праці, яке відбулося дня 19. лютого 1928 р. в Бережанах, вихвалював порядки й відносини на Радянській Україні. Зокрема Когут агітував на тому вічу нібй то за відірванням Східної Галичини від Польщі і прилученням її до Рад. України, при чому протестував проти рішення ради амбасадорів, яким Східну Галичину признано Польщі. Обвинувачений не признавався ні в слідстві ні на розправі до ніякої вини, бо він взивав українське населення тільки до праці на культурно-освітній ділянці. Після переслухання кількох прокураторських свідків засуджено Когута на основі вердикту лави присяглих на 8 місяців тяжкої тюрми. Розправі проводив радн. Ангельський, обвинувачував прок. Ланевський, боронив адв. д-р Давидяк.

Зі спортового життя.

Дужання в спортовім цирку.

В понеділок (5-ий день турніру) виступило до дужань 5 пар. У першій парі феноменальний Шнайдер дусив цілих 7 мінут Щербінського подвійним нельсоном, так, що Щерб. у 18-ій мін. змагань нарешті скапітулював. Стібор у 15-ій мін. поклав Горвачка. Боротьба Штекера з Віллінгом дала по 20 мін. ремісовий вислід. Пошоф у 16-ій мін. поклав Бан Самсона, Бартник у 1-ій мін. — Брікнера.

Нині, в середу, змагаються: Бартник—Штоль, Щербінський—Брікнер, Шнайдер—Карш, Штекер—Віллінг (рішаюча) і Стібор—Пошоф (рішаюча).

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

МИХАЙЛО КРЕВЕЦЬКИЙ, б. міністр фінансів УНР, помер 27. серпня 1929 у Клямарі недалеко Парижа. Покійний був до революції високим урядовцем в російському міністерстві фінансів, де уважався одним з кращих фахівців. З вибухом революції виїхав з Петрограду на Україну, щоб послужити своїм знанням рідній державі. Працював на Україні разом з відомим економістом, ученим світової слави проф. Туган-Барановським, і в одному з кабінетів Директорії був у 1919 р. короткий час міністром фінансів. На еміграції Кревецький жив довший час у Відні, а потім у Парижі. Займався завсіди чесною працею і стояв здалека від ріжних емігрантських авантюр, до яких ставився з погордою. — В. Й. П.!

Сотн. УГА ГЕРМАН ФРУХТЕР, родом з Кут, помер у червні ц. р. в Кжижанах (Крісдорф) коло Ліберця. Перейшов з гірською бригадою до Німецького Яблонного (ЧСР), де був полковим ліквідуючим. По ліквідації бригади перейшов до табору в Йозефові, а коли й цей не довго істнував, пішов до молочарської школи у Фридлянді. Після укінчення молочарської школи хотів від'їхати до краю та працювати на кооперативному полі, одначе з ріжних причин мусів свій плян залишити. Покійний був щирим українцем і коли хто потребував моральної чи матеріяльної допомоги, то в нього були двері все відчинені. Мав завсіди одно бажання: „Як умру, то хоч я жид, поховайте мене під спільним українським памятником між своїми та заспівайте хоч одну пісню". На жаль, українська ліберецька кольонія не могла сповнити його бажання, бо щойно в місяць пізніше довідалася про наглу смерть того, котрого так дуже любила. — В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа 25-го вересня, год. 7·30 веч. „Лякме".

Четвер 26-го вересня, год. 7·30 веч. „Барон Кімель".

Малий Міський Театр:

Середа 25-го вересня, год. 7·30 веч. „Гарна історія".

Четвер 26-го вересня, год. 7·30 веч. „Гарна історія".

Кіна.

Аполльо: „Шопенове кохання та сльози".

Касіно: „Сон кохання" (Фред Нібльо).

Кольосей: „Том Тілер побіджує" і „Невільник арени".

Лев: „Дальші Тарзанові пригоди".

Люна: „Людське муравлище" і „Пінкертон в Америці".

Марусенька: „Рудоволоса грішниця" (Кляра Бов). „Детективи (американські Пат і Паташон — Ріф і Раф).

Оаза: „Загін".

Палас: „Живий труп", Льва Толстого.

Пан: „Загін".

Пасаж: „Індіянська кров", „Геть із таксівками" і Гомонтів тиждень.

Стильове: „Цісар Франц Йосиф і його двійник".

Фатаморгана: „Останній приказ поручника Ности".

Химера: „Чия є моя жінка?

Утіха: „Мадярська рапсодія".

Спортовий цирк.

Міжнародні змагання в дужанні в цирку при вул. Коперника ч. 33. Початок щодня год. 8·30 веч.

Програма радіо.

Четвер 26-го.

Варшава (1411,7). 20·30 Популярний концерт.

Краків (312,8). 20·30 Вечірний концерт.

Гельсінгфорс (221,5) 18·40 Музика Чайковського. 20·15 Оперетова музика.

Ляйпціг (259) 21·20 Класична камерна музика.

Талін (296). 18·00 Симфонічний концерт.

Брно (341,7) 20·45 Популярний концерт: данська музика.

Льондон (356,3). 20·00 Концерт.

Франкфурт (390) 22·45 Оперові арії.

Берн (403) 20·30 Музика бароко й рококо.

Стокгольм (436) 20·15 Військова музика.

Рим (441). 21·00 Смичковий концерт.

Лянгенберг (473) 20·00 „Іфігенія в Авліді" опера Глюка.

Прага (487) 19·30 Російська музика.

Мілано (501) 20·30 „Наве Росса" опера Сеппіліа.

Відень (516,3). 19·30 „Цирульник з Багдаду" опера Корнеліюса.

Мюнхен (533) 21·05 Черкеський квінтет. 21·30 Камерний концерт.

Москва (825). 20·30 Концерт із студії.

Ковно (1935) 20·40 Концерт.

Харків (1304). 20·30 Симфонічний концерт.

Пятниця 27-го.

Варшава (1411,7) 20·30 Симфонічний концерт.

Познань (334,8) 18·00 Органовий концерт. 22·45 Музика до танців.

Катовиці (408,7). 20·00 Концерт.

Бресляв (253) 20·30 Танці.

Ляйпціг (259) 21·00 Композиторський вечір Кленгля.

Талін (296) 19·10 Мадярська музика.

Льондон (356,3) 22·15 Концерт пісень.

Штутгарт (360) 20·00 „Рожа з Фльоріди" оперетка Фалля.

Берн (403). 20·30 Орхестра і солісти.

Берлін (418) 20·30 Неаполітанські народні пісні. 21.00 Камерний концерт. 22·30 Оперетова музика.

Рим (441). 21·00 „Фраскіта" Оперетка Легара.

Прага (487). 16·30 Камерний концерт.

Мілано (501). 20·30 Симфонічний концерт. 23·15 Легка музика.

Відень (516,3). 20·00 Концерт.

Мюнхен (533). 20·45 „Фавст".

Будапешт (550). 19·14 Смичковий квартет.

Москва (825). 19·00 Оперетка.

Ковно (1935) 20·40 Концерт.

Харків (1304). 19·30 Радіоконцерт.

Париж (1725) 21·35 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під дирекцією П. Карабіневича. 536 5—?

Коломийці: Середа 25.IX. „Чесна Сузанна". Четвер 26.IX. „Тітка Чарлі". Пятниця 27.IX. „Барон циганів".

Звичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Збаражі відбудуться дня 1. жовтня 1929 р. о 12. год. в пол. в Українськім Домі. 581

Ширші Сходини Союзу Українок з нагоди побуту у Львові п. проф. Софії Русової відбудуться в четвер дня 26. п. м. о год. 19. в домівці С. У. (Підвале ч. 7). Пані Русова поділиться з присутніми своїми враженнями з Міжнародного Педагогічного Конгресу в Женеві. Окремих запрошень не розсилається. 584 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЛЬВІВСЬКОГО інтелігентного хлопця прийме на практику галянтерія і перфумерія Д. Конюх, Львів Ринок 37. 587 1—2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. 191 3-?

ПРИЙМУ студентки на станцію Куркова 14 двері 11. 589 1-2

РУТИНОВАНОГО КОНЦІПІЄНТА прийме канцелярія адвокатів Д-ра Антона Горбачевського і Д-ра Володимира Електоровича в Чорткові з днем 1. грудня ц. р. або й скорше. Зголошуватися з зазначенням місця відбутої доси практики. 586 1—3

НА ПРОДАЖ пасіка — 28 сильних пнів, улики славянської системи, комплект нових пасічничих знарядів, 5 мінут до желізниці. — Зголошення особисто, або письменно на адресу Ірена Шарко, Єзупіль. 585 1—3

ІНСТРУКТОР пошукує лекції на селі з кляс народніх, семін., нищих гімн. (без латини і греки). Може уділяти також французької мови. Евентуально іншої відповідної посади. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла" під Інструктор". 580 1—2

ЛЯНДО варшавське репрезентаційне, легке, майже нове, зараз на продаж за 3.400 зол. в гаражу Лікендорфа, вул. Жулінського ч. 6. 579 1—3

ХТО ВИПОЗИЧИТЬ у Львові принайменше на рік піяніно до науки і на яких умовах? — Письменні зголошення під: Піяніно, в Адміністрації „Діла". 590 1—2

ФУТРА всілякі, виконує старанно, гарно, совісно, догідні сплати. Робітня футер Карла Шірера, Сенаторська 10 (бічна Романовича). Телефон ч. 69-56. 555 5-10

ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ матераців, ліжок металевих, дротяних сіток — приймає фабрика **ЗАКС**, вул. Ліндого 6. 535 3—5

ДЕКАТИЗОВАНЄ матеріялів спеціяльною машиною та паріські плісе виконує Заведення Гафтів — М. Козловська, вул. Академічна ч. 22. — Льва Сапіги ч. 28. 554 4-6

ПЛАТИМО високі ціни за золото, бриляти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 2. — Оцінка безплатно. 190 2—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

535 Пересвітлення Рентгеном. 15—?

Дентист-стоматольог

Д-р Степан Дмоховський

ЛЬВІВ,

568 вул. Сикстуська, ч. 35. 3—5

9 зол. | ВЕСІЛЬНІ ОБРУЧКИ | 9 зол.

з 14-карат. золота, від 9 зол. тільки у **Б. ҐРИНБЕРҐА** Львів, вул. Сикстуська 4.

Дешево виправи

шлюбні і студентські:

КОВДРИ від . . . зол. 25·—

КОЦИ від . . . зол. 12·—

МАТЕРАЦИ, подушки, сінники ліжка складані.

Дивани, фіранки, простирала і пошевки — поручає знаний магазин постелі

В. ІЖИЦЬКОГО

Львів, Коперника 3. Тел. 6-00·

245 21—?

Небувала новина!

Старі плюшеві плащі стануть новими, якщо віддасьте їх до почорнення та толочення на них футряних десенів — в одинокій фірмі в краю:

М. Волянська

Львів, вул. Собіського, ч. 12.

332 Телеф. 17—04. 9—?

Машини до писання українсько-польсько-німецькі нові і уживані поручає **„МАШИНОПОЛЬ"** Львів, Сикстуська 9. 553 Тел. 36—86. 2-4

ІНТЕЛІҐЕНТНА ОСОБА старша чесна, здорова, пошукує заряду дому у самітного священика вдівця. Ласкаві зголошення; post rest. С. К. Горожанка к. Галича. 573 2-2

Накриття Fragets, Hennenberga і инших найліпших фабрик по фабричних цінах 577 **у МАНДЛЯ**, вул. Коперника 14. Напроти Кіна Коперник.

ДВІ або ТРИ панночки прийму на спільне мешкання. — Відомість у Роздольської, вулиця Супінського 19/II. 567 3—3

Конкурс.

Кооп. Торг.-Пром. Банк, Львів вул. Боїмів 4/I. прийме молодого енергічного і самостійного урядовця як книговодця і організатора з банковою практикою. Зголошення враз з відписами документів слати на повисшу адресу. Услівя після умови. 588 1—2

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.